

Laidiens: 23.01.2007., Nr. 13

Ministru kabineta noteikumi Nr.49

Rīgā 2007.gada 9.janvārī (prot. Nr.3 11.§)

Jūras negadījumu izmeklēšanas kārtība

Izdoti saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 50.panta ceturto daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka jūras negadījumu (turpmāk – negadījums) izmeklēšanas kārtību. Negadījumu izmeklēšanu nodrošina valsts akciju sabiedrības “Latvijas Jūras administrācija” (turpmāk – Jūras administrācija) Avāriju izmeklēšanas nodaļa (turpmāk – izmeklēšanas nodaļa).

2. Šo noteikumu izpratnē:

2.1. izmeklēšanu vadošā valsts – valsts, kura uzņemas negadījuma izmeklēšanas vadību pēc abpusējas vienošanās ar negadījuma izmeklēšanā pamatoti ieinteresēto valsti;

2.2. pamatoti ieinteresētā valsts – valsts, kura atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

2.2.1. kuģis ar tās karogu ir iesaistīts negadījumā;

2.2.2. tās jurisdikcijā esošajos ūdeņos ir noticis negadījums;

2.2.3. tās jurisdikcijai pakļautajos ūdeņos negadījuma dēļ ir nodarīts būtisks kaitējums apkārtējai videi;

2.2.4. tās pilsoņi negadījumā ir gājuši bojā vai guvuši smagus ievainojumus;

2.2.5. tās rīcībā ir svarīga informācija, kas tiek izmantota negadījuma izmeklēšanā;

2.2.6. tā jebkādu citu svarīgu iemeslu dēļ var izraisīt izmeklēšanu vadošās valsts interesi.

3. Negadījumus iedala šādās kategorijās:

3.1. sevišķi smags negadījums – negadījums, kurā gājis bojā kuģis, cilvēks zaudējis dzīvību vai radies būtisks vides piesārņojums (naftas produktu noplūde vairāk par 10 tonnām);

3.2. smags negadījums – negadījums, kas netiek kvalificēts kā sevišķi smags negadījums un kura iemesls ir kuģa ugunsgrēks, sprādziens (eksplozija), nepareizas kravas vai balasta operācijas, kuģa uzsēšanās uz sekļa, kontakts, sadursme ar citu kuģi vai objektu vai citi ar kuģa darbību saistīti iemesli, un kura sekas ir:

3.2.1. kuģa korpusa bojājums (piemēram, sūce), galvenā dzinēja bojājums (piemēram, apstāšanās uz laiku, ilgāku par 24 stundām (pasažieru kuģim – ilgāku par 12 stundām)), stabilitātes zudums, iekārtu bojājums, kuru dēļ kuģim

nepieciešama velkoņa vai krasta dienestu palīdzība, kuģis zaudējis jūrasspēju uz laiku, ilgāku par 24 stundām (pasažieru kuģis – ilgāku par 12 stundām);

3.2.2. jūras vides piesārņojums (naftas produktu noplūde, mazāka par 10 tonnām);

3.2.3. smagi miesas bojājumi, ko guvuši cilvēki;

3.3. mazāk smags negadījums – negadījums, kas netiek kvalificēts kā smags vai sevišķi smags negadījums un pēc kura kuģim radušies bojājumi neietekmē tā jūrasspēju vai pēc kura kuģis zaudējis jūrasspēju uz laiku, ne ilgāku par 24 stundām (pasažieru kuģis – ne ilgāku par 12 stundām);

3.4. incidents – jebkurš notikums, kurš kuģa ekspluatācijas laikā var pakļaut kuģi, cilvēkus uz tā, kā arī apkārtējo vidi iespējamam negadījuma riskam;

3.5. smags ievainojums – ievainojums, ko cilvēks guvis saistībā ar savu darbību uz kuģa un pēc kura septiņu dienu laikā iestājusies darbnespēja, ilgāka par 72 stundām.

4. Negadījumu izmeklēšanas mērķis ir noskaidrot negadījuma apstākļus un cēloņus, kā arī izstrādāt drošības ieteikumus kuģošanas drošības uzlabošanai.

II. Negadījuma izmeklēšana

5. Pēc informācijas saņemšanas par negadījumu izmeklēšanas nodaļa izmeklē negadījumu, ja tas noticis:

5.1. ar Latvijas Kuģu reģistrā reģistrētu kuģi (turpmāk – Latvijas kuģis);

5.2. Latvijas teritoriālajos un iekšējos ūdeņos (turpmāk – Latvijas ūdeņi) un ja negadījumā ir iesaistīts kuģis ar citas valsts karogu, un pēc savstarpējās vienošanās ar attiecīgās valsts kompetento institūciju Latvija ir kļuvusi par negadījuma izmeklēšanu vadošo valsti.

6. Izmeklēšanas nodaļa var piedalīties izmeklēšanā, ja negadījums noticis uz kuģa ārpus Latvijas ūdeņiem un tajā ir cietuši Latvijas pilsoņi vai iedzīvotāji vai negadījums skar Latvijas valsts intereses.

7. Ja noticis sevišķi smags negadījums, smags negadījums vai negadījumā iesaistītā persona guvusi smagu ievainojumu, Jūras administrācija par to nekavējoties ziņo Valsts policijai, bet, ja noticis vides piesārņojums, – Valsts vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldei. Negadījumu izmeklē atbilstoši šiem noteikumiem.

8. Ja noticis sevišķi smags negadījums ar sevišķi smagām sekām (piemēram, vairāku cilvēku bojāeja, ļoti būtiska kaitējuma nodarīšana videi), Satiksmes ministrija pēc Jūras administrācijas ieteikuma izveido negadījuma izmeklēšanas komisiju. Komisijas sastāvā atbilstoši negadījuma veidam iekļauj dažādu jūrniecības nozaru un, ja nepieciešams, citu nozaru (piemēram, vides dienesta) speciālistus.

9. Ja uz kuģa vai ostā cilvēks ir guvis miesas bojājumus vai gājis bojā uzvedības normu pārkāpuma dēļ (piemēram, kautiņā), šādu negadījumu izmeklē attiecīgā kompetentā izmeklēšanas iestāde. Izmeklēšanas nodaļas inspektors šādā gadījumā pēc attiecīgās izmeklēšanas iestādes lūguma izmeklēšanas gaitā sniedz konsultācijas jūrniecības profesionālajos jautājumos.

10. Ja noticis mazāk smags negadījums vai incidents, tā izmeklēšanu Jūras administrācija var deleģēt kuģa īpašniekam (operatoram, menedžerim, fraktētājam), kurš pēc izmeklēšanas pabeigšanas materiālus par negadījumu nodod Jūras administrācijai.

11. Ja negadījumā ir iesaistīts ro-ro prāmis vai ātrgaitas pasažieru kuģis vai tas devis briesmu signālu, negadījumu izmeklē tās valsts kompetentā institūcija, kuras teritoriālajos ūdeņos negadījums ir noticis. Ja negadījums noticis

atklātā jūrā, to izmeklē tās valsts kompetentā institūcija, kuru pēdējo kuģis apmeklējis.

12. Izmeklēšanas nodaļa neizmeklē negadījumu, ja tajā ir iesaistīti tikai:

12.1. kara kuģi, karaspēka daļu transporta kuģi;

12.2. valsts dienesta kuģi;

12.3. kuģi bez mehāniskā dzinēja, primitīvi būvēti koka kuģi, buru jahtas un motorjahtas, ja vien tās nav nokomplektētas ar apkalpi un netiek izmantotas vairāk kā 12 pasažieru pārvadājumiem komerc nolūkos;

12.4. iekšējos ūdeņos kuģojošie kuģi;

12.5. zvejas kuģi, kuru garums nepārsniedz 24 metrus;

12.6. fiksētas naftas ieguves platformas jūrā;

12.7. kuģi, kas izņemti no ekspluatācijas.

III. Ziņošana par negadījumu

13. Par negadījumu, kas noticis Latvijas ūdeņos, kuģa īpašnieks vai viņa pilnvarotā persona, vai jebkura cita persona, kuras rīcībā ir informācija par negadījumu, ziņo normatīvajos aktos par jūrlietu pārvaldi un jūras drošību noteiktajā kārtībā.

14. Par negadījumu, kas noticis citas valsts jurisdikcijai pakļautajos ūdeņos vai citas valsts ostā, Latvijas kuģa kapteinis vai viņa pilnvarotā persona nekavējoties ziņo Latvijas vēstniekam (konsulam) šajā valstī, kā arī šis valsts kompetentajai institūcijai un Latvijas Jūras administrācijai.

15. Par negadījumu, kas noticis ar Latvijas kuģi atklātā jūrā, kuģa kapteinis vai viņa pilnvarotā persona nekavējoties ziņo kuģa īpašniekam un Latvijas Jūras administrācijai.

IV. Informācijas, dokumentu un liecību iegūšana, pierādījumu saglabāšana

16. Izmeklēšanas gaitā pēc izmeklēšanas nodaļas inspektora pieprasījuma kuģa kapteinis, īpašnieks vai operators, ostas kapteinis vai negadījuma liecinieks sniedz visu negadījuma apstākļu noskaidrošanai nepieciešamo informāciju un liecības.

17. Kuģa kapteinis pēc negadījuma aizpilda un kopā ar citiem izmeklēšanas materiāliem iesniedz izmeklēšanas nodaļā šādus dokumentus – kapteiņa ziņojumu par jūras negadījumu (1.pielikums), datus par personu (2.pielikums) un liecinieka paskaidrojumu (3.pielikums). Šos dokumentus iesniedz papīra vai elektroniskā formā.

18. Par negadījumu, kas noticis ar Latvijas kuģi ārvalsts ostā vai atklātā jūrā, kuģa kapteinis vai viņa pilnvarotā persona nekavējoties veic sākotnējo izmeklēšanu un izmeklēšanas materiālus iesniedz izmeklēšanas nodaļā.

19. Pēc negadījuma kuģa kapteinis nekavējoties saglabā izmeklēšanai nepieciešamos materiālus un pierādījumus: informāciju uz navigācijas kartēm, ierakstus visos kuģa žurnālos, elektroniskos un magnētiskos ierakstus, videoierakstus, reisa datu reģistrētājiem (voyage data recorder) (turpmāk – reģistrētājiem (VDR)) ierakstus, kā arī jebkuru citu ar negadījumu saistīto informāciju.

20. Kuģa kapteinis nepieļauj izmaiņu izdarīšanu šo noteikumu 19.punktā minētajos izmeklēšanai nepieciešamajos materiālos un pierādījumos, kā arī kuģa žurnālu un citu dokumentu pārrakstīšanu.

V. Izmeklēšanas nodaļas inspektora tiesības un pienākumi

21. Negadījuma izmeklēšanas laikā izmeklēšanas nodaļas inspektoram ir šādas tiesības:

21.1. ierasties negadījuma vietā, saņemt no kuģa kapteiņa vai viņa pilnvarotās personas sākotnējās izmeklēšanas materiālus, ja nepieciešams, pieprasīt papildu informāciju, dokumentus, liecības, intervēt kuģa apkalpes locekļus un citu ar kuģa darbību saistītu personālu, kā arī jebkuru citu personu, kas var veicināt negadījuma apstākļu noskaidrošanu;

21.2. pārbaudīt negadījumā iesaistītā kuģa iekārtas un aprīkojumu, kā arī jebkuru citu ar negadījumu saistītu objektu, kas atrodas ārpus kuģa;

21.3. intervējot negadījumā iesaistītās personas un negadījuma lieciniekus, veikt videoierakstus un audioierakstus;

21.4. ja negadījums saistīts ar kuģu manevrēšanu vai satiksmi ostā, kuras Kuģu satiksmes dienests ir aprīkots ar radiolokācijas iekārtu, automātiskās identifikācijas sistēmu vai citām tehniskām iekārtām, pieprasīt ar negadījumu saistītos audioierakstus un videoierakstus. Attiecīgās ostas kapteinis saglabā šādus ierakstus un iesniedz tos izmeklēšanas nodaļas inspektoram.

22. Negadījuma izmeklēšanas laikā izmeklēšanas nodaļas inspektoram ir šādi pienākumi:

22.1. sadarboties ar Krasta apsardzi, lai saņemtu automātiskās identifikācijas sistēmas ierakstus par kuģa manevriem un citu ar negadījumu saistīto informāciju;

22.2. sadarboties ar citām valsts institūcijām, lai veiktu nepieciešamās ekspertīzes (piemēram, tehniskās) vai iegūtu citu negadījuma izmeklēšanai nepieciešamo informāciju.

VI. Starpvalstu sadarbība jūras negadījuma izmeklēšanā

23. Ja Latvija pēc vienošanās ar citu valstu kompetentajām institūcijām ir kļuvusi par negadījuma izmeklēšanu vadošo valsti, Jūras administrācija vienojas ar izmeklēšanā pamatoti ieinteresētās valsts kompetento institūciju par izmeklēšanas laika koordināciju, lai neradītu šķēršļus liecinieku un pierādījumu pieejamībai. Jūras administrācija ir atbildīga par:

23.1. negadījuma vadošā izmeklētāja norīkošanu;

23.2. kopējo izmeklēšanas stratēģiju;

23.3. šo noteikumu 32.punktā minētā ziņojuma sagatavošanu, atspoguļojot tajā pamatoti ieinteresētās valsts intereses.

24. Jūras administrācija šo noteikumu 32.punktā minētā ziņojuma projekta kopiju nosūta izvērtēšanai pamatoti ieinteresētās valsts kompetentajai institūcijai. Ja nepieciešams, Jūras administrācija ņem vērā pamatoti ieinteresētās valsts piezīmes vai komentārus, veicot attiecīgas izmaiņas ziņojumā, ja tie nav pretrunā ar ziņojumā sniegto atzinumu par negadījumu.

25. Ja vienošanās par saskaņotu ziņojuma tekstu starp negadījuma izmeklēšanā iesaistīto valstu kompetentajām institūcijām netiek panākta, pamatoti ieinteresētās valsts kompetentā institūcija var sagatavot savu pielikumu vai neatkarīgu ziņojumu, ko pievieno negadījuma izmeklēšanu vadošās valsts ziņojumam.

26. Ja pēc negadījuma, kas noticis ar Latvijas kuģi ārpus Latvijas ūdeņiem, Latvija pēc attiecīgo valstu kompetento institūciju vienošanās ir kļuvusi par negadījuma izmeklēšanā pamatoti ieinteresēto valsti, Latvijas kā karoga valsts pienākums ir sadarboties ar negadījuma izmeklēšanu vadošās valsts kompetento institūciju.

27. Jūras administrācijai šo noteikumu 26.punktā minētajā gadījumā ir tiesības piedalīties negadījuma izmeklēšanā jebkurā izmeklēšanas stadijā, un izmeklēšanas nodaļas inspektoriem ir tiesības:

27.1. intervēt negadījuma lieciniekus;

27.2. veikt darbības ar negadījuma izmeklēšanai nepieciešamajiem dokumentiem (piemēram, izdarīt izrakstus, kopēt materiālus);

27.3. veikt citas nepieciešamās darbības (piemēram, ekspertīzes), kas saistītas ar negadījuma izmeklēšanu.

28. Ja, izmeklējot negadījumu, ir nepieciešams nolasīt informāciju no kuģa reģistrētājiem (VDR), Jūras administrācija sadarbojas ar kuģa īpašnieku, kura rīcībā ir attiecīgās informācijas nolasīšanas iekārtas. Kuģa īpašnieka pienākums ir sniegt visu nepieciešamo atbalstu izmeklēšanas nodaļas inspektoriem reģistrētājiem (VDR) datu iegūšanā un nolasīšanā.

29. Ja kuģa īpašnieka rīcībā nav reģistrētājiem (VDR) reģistrēto datu nolasīšanas iekārtas vai informāciju nav iespējams nolasīt citu iemeslu dēļ, Jūras administrācija sadarbojas ar tādas valsts kompetento institūciju, kuras rīcībā ir atbilstoša reģistrētājiem (VDR) datu nolasīšanas iekārta.

VII. Ziņu konfidencialitāte

30. Negadījuma izmeklēšanas gaitā iegūto informāciju (liecinieku liecības, paskaidrojumi, fotogrāfijas, audiomateriāli vai videomateriāli un citi pierādījumi) izmanto tikai negadījuma izmeklēšanai, un tā ir konfidenciāla (izņemot to informāciju, ko pievieno ziņojumam par negadījumu).

31. Informācija par negadījumā iesaistītajām personām, ja vien to nepieprasa Latvijas tiesībsargāšanas institūcijas, netiek izpausta. Neizpaužama informācija ir:

31.1. visas liecinieku sniegtās liecības un citi apgalvojumi, viedokļi un piezīmes, kas izdarītas vai saņemtas jūras negadījuma izmeklēšanas gaitā;

31.2. dokumenti, kas atklāj to personu identitāti, kuras liecinājušas izmeklēšanā;

31.3. medicīniskie vai citi normatīvajos aktos noteiktie aizsargājami dati par personām, kas iesaistītas negadījumā vai incidentā.

VIII. Ziņojums par negadījuma izmeklēšanu

32. Pēc sevišķi smagu un smagu negadījumu izmeklēšanas pabeigšanas izmeklēšanas nodaļas inspektors vai – šo noteikumu 8.punktā minētajā gadījumā – Satiksmes ministrijas izveidotā izmeklēšanas komisija atbilstoši Starptautiskās Jūras organizācijas noteiktajam paraugam sastāda ziņojumu par negadījumu. Šādu ziņojumu (saīsinātā formātā) var sastādīt arī par mazāk smaga negadījuma izmeklēšanu, ja negadījuma raksturs un izmeklēšanas rezultāti var sekmēt kuģošanas drošības uzlabošanu. Ziņojumā par negadījumu neiekļauj informāciju, kas identificē negadījumā iesaistītās personas. Ziņojums sastāv no šādām sadaļām:

32.1. faktu apkopojums, kas iekļauj informāciju par negadījumu, ziņas par kuģi, tā kravu, aprīkojumu, īpašnieku (operatoru), apkalpi, reisa detaļām, laika apstākļiem, notikumu hronoloģiju, informāciju par negadījumā iesaistītajām krasta organizācijām;

32.2. analīze, kas iekļauj atsevišķas daļas, kurās analizē katru negadījuma stadiju, sniedzot komentārus par izmeklēšanas laikā veiktajās pārbaudēs, testos vai ekspertīzēs gūtajiem rezultātiem un atzinumiem, kā arī par nepieciešamajiem drošības pasākumiem turpmāko negadījumu novēršanai;

32.3. atzinums, kas apkopo atklātos negadījumu veicinošos faktorus, trūkumus (materiālās, funkcionālās, profesionālās, procedūru vai citas neatbilstības), kuru novēršanai izstrādā drošības ieteikumus;